

ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ

ΑΝΕΜΟΜΑΖΩΜΑΤΑ

ΚΑ΄

ΣΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΣΙ λοιπόν τη μιά μέρα έφυγε ο Βενζέλος με τον Κοινοβουλευτή για τη Θεσσαλονίκη και την άλλη διάλειψη το θεωρητικό «Υδρα» με τον πλοίαρχο Γιάννη Βρασιάνο και μερικούς αξιωματικούς, που χρησιμοποιούν στον Πειραιά για σχολή ναυτογυροδολιφτών, πήρασε την άγκυρά του και μεθομιώζοταν από Κερατσίνι, όπου βρισκότουσαν οι εννομένοι στόλοι των Δυναμίσεων: Γαλλικός, Άγγλικός και Ιταλικός. Δέν πήγε απ' ευθείας στη Θεσσαλονίκη, αλλά στο Κερατσίνι, γιατί ήταν χαλασμένη ή μηχανή του και είχε ανάγκη από μερικές επισκευές, που ανέλαβαν να κάνουν οι Γάλλοι.

Άφου λοιπόν εγώ αποφάσισα μιά φορά να προσχωρήσω στο κίνημα, έζηνα πως είνε για μένα ευκολότερο να πάω στην «Υδρα», που ήταν στο Κερατσίνι και έπειτα με αυτή να έρω για τη Θεσσαλονίκη. Πήγα λοιπόν στο

παραρτήμα της Γαλλικής Προξενίας, που ήταν τότε στη Γαλλική Σχολή της οδού Σίνα, όπου είχα πληροφορίες πως γίνεται βλη ή κίνησης της οργάνωσης των επαναστατών, για να ζητησω από τον εκεί ναυτικό ακόλουθο να μου δώσει ένα σημείωμα για τον κυβερνήτη της Γαλλικής φυλακιάς, που ήταν άγκυροβολημένη στον Πειραιά, για να μου παραχωρήσει εκείνος καμιά άδειά του να με πετάξει ως το Κερατσίνι.

Μόλις μπήκα στη Γαλλική Προξενία, με πολιτικά βέβαια, άμείως μου έκαναν εντύπωση μερικές ύποπτες φάτσες Ρωμαίικες και Φραγκολεβαντίνικες. Εγώ ζητούσα πληροφορίες για να τελειώσω τη δουλειά μου και γύρινα το ναυτικό ακόλουθο να' αυτές όλες ή ύποπτες φάτσες με περιτριγύρισαν για να με εξιτηρηθήσουν, αλλά στο τέλος μου κατόντησαν πολύ ένοχλητικές. Έδειξα τη δυσασκευία μου και αυτοί άρχισαν τότε να με υποπτευόνται για να πουλήσουν ίσως και δούλεψη σ' εκείνους που τους υποδοχόνταν και τους έφεραν και άρχισαν μυστικά να ψιθυρίζουν για μένα. Κατάλαβα πως με υποπτευόντουσαν ή έκαναν πως με υποπτευόντουσαν: πήγα εκεί για να κατασκαφίσω. Αυτό όμως μ' ενόχλησε, γιατί μ' έφερε μιά ώρα άρχιτερα μπροστά στον άρμόδιο ναυτικό ακόλουθο. Του έδειξα άμείως την ταυτότητά μου και τού είπα το σκοπό της έπισκευής μου. Άμείως έπεσε ή ύποψια της κατασκαφίας και άφου οι διάφοροι εκεί μυστηριώδεις τύποι των μυστικών άστυνομικών, που με είχαν περιανάλωσει, έβρισαν να με συνλάβουν σ' ένα νεύμα του ναυτικού ακόλουθου, είδαν πως αυτός άρχισε να με περιποιήται, διατιγώς τον μιμήθηκαν και άρχισαν να αυτοί να θέλουν να με εξιτηρηθήσουν με κάθε τρόπο, όχι ίσως για να φανούν άρεστοί σ' έμένα, αλλά στο Γάλλο συνάδελφό μου.

Ένας χοντρός, με κάτι άταίρια μούτρα, που ίσως από χρόνον να που τ'ά είχαν κάνει πατσά σε κανένα καργάδι, στην Πόλη, στην Άλεξάνδρεια ή και στη Λομασσό, όπου θα εξακολουθούσε βέβαια το έντιμο επάγγελμα του εμπόρου της λευκής σαρκός, ήθελε κοντά μου, με χτύπησε προσηλαστικά στον ώμο και έπειτα με κάτι υπερβολικά θεατρικές χειρονομίες, σαν ή-θοποιός του παλιού δραματικού θεάτρου, μου λέει, κατάρχοντας βέβαια πάντα ένδειπτικά τον Γάλλο αξιωματικό:

—Θα σ' συνοδεύσω εγώ. Θα πάμε

με αυτοκίνητο. Θα έχω δυό πιστόλια. Ένα στο δεξί χέρι και άλλο στο άριστερό. Και ως τομήσουν τότε να σ'ας πάρουν από μένα!

Φαίνεται πως αυτό το κόλλο θα το είχε ξανακάνει, απαγάγοντας κάποιον χανούμισσα από το χωριό κανενός Πασά, για χάρι κάποιου παραλή Εύρωπαιού.

Τώρα γελώ, αλλά τότε, σ'ας βεβαίω, δέ γελοία. Είχα άγανακτηήσει με την κατάσταση και απάντησα άρετά θλιμμένος στον κύριο εκείνο. Γύρισα δέ άμείως και είπα στο ναυτικό ακόλουθο:

—Δέν υπάρχει κανένας φόβος. Θα πάρω στον Πειραιά μιά έμπορική βάρκα και θα πάω στη φυλακιά σας. Κανείς δέν θα μ' έμποδίσει. Άμα μιά φορά φτάσω εκεί, τα άλλα είνε ευκολότερα. Γι' αυτό το μόνο που ζητάω, είνε μιά κάμα σας για τον κυβερνήτη της φυλακιάς.

Ο Γάλλος αξιωματικός είδε την άγανάκτησή μου και είπε στους κυριους αίτιους να μη μ' ένοχλούν πια. Με παρεκάλεσε δέ να περιμένω λιγάκι για να πάω στη γραφείο του να μου γράψω την κάμα.

Μόλις έφυγε, άλλη περιπέτεια: Φτάνει κάποιος καλοντυμένος και γλυκούτατος μ' ένα πιάτο στα χέρια γεμάτο φαί! Από την ευφάνισή του και τον τρόπο που κρατούσε το πιάτο, φανόταν πως ή τέχνη του σεβασίσιμης δέν του ήταν έντελώς άγνωστη. Ίσως να είχε κάνει γκασόν στα ίδια κέντρα που εξιτηρούσε ο χοντρός. Το άφινει το πιάτο μπροστά μου και μου λέει με ύφος μελιτολάχου:

—Αυτό είνε για σ'ας!

—Μα δέν ήρθα εδώ να φάω του άπαντάω.

—Μα όλοι όσες ήμαστε εδώ τρώμε. Η Γαλλική ύπηρεσία φροντίζει να τρέφει όλους όσους προσχωρούν στο κίνημα. Δοκιμάστε, το φαί είνε περίφημο! Μα πως, δέν πεινάτε;

Ήταν τόσο ύποχρηστικός και κομικά συμπαιθητικός, που αυτή τη φορά δέν άγανάκτησα, μα γέλασα από μέσα μου. Ο κακομοίρης! Άπορούσε πως υπάρχουν άνθρωποι να μην πεινάτε και να προσχωρούν στα κινήματα.

Ο κυβερνήτης της Γαλλικής φυλακιάς στον Πειραιά, ήταν ένας πολύ καλός πράξι και ένγενέστατος άνθρωπος. Κάποιος πολύ πλούσιος και από μεγάλη και παλιά Γαλλική οικογένεια, παραπληθείς άξιωματικός του ναυτικού, που τώρα ύπηρετούσε έφεδρος. Το πλοίο μάλαστα ήταν ή ίδια θαλαμηγός του, που την επέταξε ή Γαλλική Κυβέρνησις για τον πόλεμο και τον άφησε μέσα κυβερνήτη. Αυτός μου έδωσε άμείως το μέσον να πάω ως το Κερατσίνι και να έβω στην «Υδρα». Μα με τον ύποχρηστικώτατο αυτόν κόμητα ή μαρκήσιο —δέν θυμάμαι τώρα καλά πούς άκριβώς ήταν ό τίτλος του— συναντήθηκα πολλές φορές ακόμα. Την πολυτέλεστη θαλαμηγό του την είχαμε βρει να άποκόμει και εκεί άναμνημόμαστε όλοι οι άξιωματικοί με τις οικογένειές μας, που έρχόντουσαν από την Άθήνα για να μάς βλέπουν. Εκεί γινόντουσαν καμιά φορά και συγκινητικές σκηές με τους έρωτευμένους νεαρούς αξιωματικούς και τις άγαπημένες τους, που έλαιγαν γιατί αυτοί έφευγαν επαναστάτες προς το άγνωστο και άνηγορούσαν τί θ' άπογίνον! Ο ύποχρηστικώτατος μαρκήσιος έπλησίασε αυτά τα τρυφερά ζευγαράκια και τους έδινε με τρόπο και με δλωσδύλου Γαλιανική εύγένεια να καταλάβουν πως ή θαλαμηγός του έχει πολλά διαμερίσματα και δωμάτια και πως μπορούν, αν θέλουν, ν' άποκαθιρθούν εκεί, μακριά από τ' άδιάκριτα βλέμματα. Εκεί συναντήθηκα και εγώ με τη γυναίκα που τότε άγαπούσα και το έμπειρο σ' αυτά τα ζήτηματα μάτι του Γάλλου γλεπτε μ'ας κατάλαβε και δταν ή κυρία από τη συγκίνήσι της έπαθε μιά ύπερική προσβολή και πως' όλιγον να λιποθυμήσει, την ώδήγησε άμείως στην κάμαρά του, που ήταν θαύμα πολυτέλειας και καμψότητος, σαν ένα είδος πλωτής γκασονέρας' της έδειξε έναν καναπέ για να ξαπλώη και έπειτα, φεύγοντας, μου έδωσε από το μεντιονάτο του μιά μπουκάλα καλόνα και μου συνέταξε να προσταθίσω μ' αυτή να συνεφέρω την κυρία.

Στην «Υδρα» μέσα βόρκα και πολλούς άλλους συνάδελφους που προσχωρούσαν, σαν και μένα, από κίνημα. Μα δέν τους έσπρωξε όλος ή ίδια ιδεολογία. Άλλοι ήταν Βενζελισμοί και γι' αυτό και μόνο προσχωρήσαν, άλλοι πάλι ήταν δυσαρεστημένοι με την κρατούσα τότε κατάσταση νόμιζαν πως είχαν άδικηθεί και παραγκωνισθεί και πήγαναν στο κίνημα για ν'

αναγνώριση ή νέα κατάσταση, εάν επικρατήσει, την αξία τους και το δικαίωτό τους. Ήσαν άλλα πάρα, σαν και μένα, που προσχωρούσαν μόνο και μόνο γιατί είχαν πεπεισθεί πως θα νικήσει η Γερμανία. Οι πιο συμπαιθητικοί όμως από όλους μας ήταν μερικοί ακόμα άμουσταχοι νεαροί αξιωματικοί, που δεν είχαν καμιά ιδεολογία και καμιά πεποίθηση, μα προσχωρούσαν μόνο και μόνο για την περιπέτεια, γιατί ήθελαν να ταξιδεύουν προς το Άγνωστο. Κι' έλάνω απ' όλους ο πιο θαυμαστός, ήταν ένας Ήρωας! Αυτός, αν θέλατε μάλιστα να ξέρετε, ήταν Κωνσταντινός και Γερμανόφιλος στις πεποιθήσεις του, μα προσχωρούσε γιατί από ποιότη τη μεριά θα γινόταν πόλεμος, σέ μας ήταν ο κίνδυνος! Και αυτός έννοιασε πως ζούσε μονάχα άμα βρισκόταν σέ κίνδυνο. Αυτός και μόνο ήταν ή ζωή του, το προσέσημά του, το ελάττωμά του, το παιγνίδι του, ο άλκοολισμός του! Τέτοιος ήταν ο αείμνηστος αεροπόρος Μωραϊτίνης.

Εγώ για να δικαιολογήσω την προσχώρησή μου, έστειλα από το Κρατασίον ένα γράμμα στην «Εστία», όπου σέ λίγες γραμμές φανόταν ή άποψή μου, που σάς έξεθέσα στο προηγουμένο σημεσίωμά μου. Έλεγα δηλαδή πως δεν είμα καθόλου Βενζελικός, Δυνατόν να θαμιάζω και τους Γερμανούς. Μα δε θέλω ποτέ, σύμφωνα με διαπαγές που έλαβα, να χιτηρώ τους επαναστάτες, να βρωθώ αντιμέτωπος με κείνους τούς Έλληνες που προσχωρούν στο κίνημα γιατί αυτό νομίζουν πως είνε το συμφέρον της Ελλάδας, γιατί είμα και εγώ Έλληνας, όσο και αν με λένε Χόον.

Μόλις φτάσαμε στη Θεσσαλονίκη, βίαι οι φίλοι και συνάδελφοι δημοσιογράφοι, που είχαν και ανθρωπισμένους το γράμμα αυτό με μεγάλα γράμματα και με ένα σοφό σχολία, με συνεζήτησαν γιατί το βρήκαν πολιτικώτατο, Βέβαια εγώ δεν το έγραφα με την πρόθεση αυτή. Η πολιτική είνε για μένα ατέρρα ικόνητος. Εγώ το έγραφα μόνο και μόνο για να πω τός πόνο μου και να ξεσπάσω, μα τυχαία βγήκε τέτοιο. Ακριβώς αυτή την έντύπωση έγραφε να κίνη στον κόσμο το κίνημα: Πώς δεν προσχωρούν δηλαδή σ' αυτό άνθρωποι που έχουν προσοικιατρεία από Βενζέλο, μα προσχωρούν και Άντιβενζελικοί ακόμα, γιατί βροίκουν πως προς αυτό το μέρος είνε το συμφέρον της Πατρίδας.

Μιά μέρα μας παράγγειλαν να βρισκόμαστε όλοι μέσα στο πλαίσιο σ' όρισμένη ώρα, γιατί θα έρχόταν ο Βενζέλος να μας χαιρετήσει.

Ήξερα πως ο Βενζέλος είχε διαβάσει τά έργα μου, από τόν καρδ ακόμα που ήταν στην Κρήτη, γιατί κάποτε, όταν πρωτόγινε Προσθιπουργός και είχε αναλάβει το ύπουργείο πών Ναυτικών, είτε σέ κάποιον αξιωματικό, σέ μια περίπτωση που μέσα στα διάφορα έγγραφα ήθε και το όνομά μου :

— Ποιος είνε αυτός ο Χόον; Μήπως είνε αυτός που γράφει για το θέατρο;

Αυτό το ξαναθυμήθηκα διαν μας ανήγγειλαν την επίσκεψη του, γιατί φαναξόμουν ίσως, πως επειδή ήταν ύποχρεωμένος να μιλήσει σέ όλους τούς αξιωματικούς, όπως είνε κανονισμένο από τούς άγραφους κανόνες της καλής συμπεριφοράς, ένας ανώτερος σέ μια συγκέντρωση να λήη δυό λόγια σέ όλους τούς κατωτέρους του, θα μου έκανε κάποια κουβέντα για το θέατρο, για να κίνη και τη μονονία της άλλης σπερεφύτηης αμιλίας με τούς άλλους συναδέλφους μου.

Όταν έφτασε με τη βάρκα, τόν ύποδεχτηκε στη σκάλα ο κυβερνήτης Βρατσάνος, όπως απαιτούν οι κανονισμοί, και το πλήρωμα παραπαγμένο στο κατάστρωμα φώναζε πρεις φορές: «Ζήτω το Έθνος!» αντί του κανονισμένου τότε: «Ζήτω ο Βασίλευς».

Επιθεώρησε πρώτα το πλήρωμα και τούς είτε δυό λόγια κοιλακενικά για την προσχώρησή τους στο κίνημα και έπειτα πέρασε στο διαμερίσμα του κυβερνήτη, όπου προσκλήθηκα και όλοι οι αξιωματικοί, για να ποιήσω ένα κροαί μαζί με τόν Βενζέλο, που ήθελε να μάς γνωρίσει, να μάς δη και να μάς μιλήσει.

Ακόμα δεν μπορώ να το έξηγησω. Μπορείτε ίσως να μου το έξηγησετε σεις; Σέ όλους τούς αξιωματικούς είτε και από έναν καλό λόγο. Έμιλισε σέ όλους πρώτα μαζί και έπειτα στον καθένα χωριστά. Μόνο έμένα με κόνταξε χωρητηριστικά και έρευνητικά μέσα από τά γυαλιά του, σαν να ήθελε να με ψυχολογήσει, μα δεν μου είτε ούτε μια λέξη. Γιατί αυτό; Λέτε αυτός, που μαζί με την ανδρική δραστηριότητα έχει πολύ μέσα στην ψυχή του και από τη γυναικεία διαίσθηση, προσόν που πολύ συντελέσσε σπή διπλωματική του έπιτηδεύτηα, να μισόστησε πως εγώ ίσως τόν θαμιάζω για πολλές καλές ιδιότητές του, μα πολύ άπεχω από τού να τόν λαφρέω τυφλά και άνεξέταστα και προ πάντων, όσο και αν τόν θεω-

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΩΝ ΜΑΣ

ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΠΕΖΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

(Του Φουζουλή)

I

«Ω, πόσο ευτυχισμένες ήσαν ή μέρες εκείνες που έβλεπα συχνά το πρόσωπό σου! Η λαμπάδα τών πιστών σου άσπασε από εμάς στην προσδοκία του άγγελιάσματος...»

Γεμάτο ζωή έσπεζε κοντά σου το σώμα μου το άδύνατο. Η ήδονη που δοκίμασα, βλέποντάς σε, καταπατώνε κι' άπάληνε τη θλιμένη μου καρδιά...

Ποτέ δεν έμυλωνε ή σκόνη το δρόμο της ευτυχίας μου. Τά βασίωνα μάτια ήσαν πάντα μακρινά από την άγάπη μου...

Ήμιον Άδάμ και με δέχτηκε σ' ανθημένο σου χώμα. Κατοίχια μου ήταν ή Έδέα, πιστό μου το Κερέσο και φιλενάδα μου εσύ, όμοιο μου Ουφί...

Η τύχη πραγματοποιούσε πρόβηια κάθε έπιτυχία μου. Κάθε μου εύχη γινόταν μόλις την έλεγα, κι' ή καρδιά μου δεν άνησχυόσε καθόλου από το φόβο του χωρισμού.

Τί σημασία έχει τώρα, αν ή μοίρα ρίξη τη θλίψη στην ψυχή του Φουζουλή; Στις ήμέρες τις καλές ήταν παρήφανος και ξένωιστος...

II

Αναρωζώ το πρόσωπό σου, ό θεά, κι' άμέσως ο θαυμαστός μου με άφίνει άμυλων. Κι' όποιος με βλέπει τόσο δυστυχισμένο, καταλαβαίνει γιατί μεταμορφώθηκα σέ φάντασμα...

Δεν δείχνεις άγάπη σέ μένα, ούτε μου φέρνεις με σιελόνα, αλλά μένεις μπροστά μου σκληρή και άλόγητη. Ο έρωτάς σου με σέρνει σαν ίσσιο γάτο από τά πόδια σου...

Η μοίρα μου είνε κακή, το πεπρωμένο μου προβάλλει σκοτεινό... Η έλπίδα πως θα μ' άγαπήσης έσβυσε πια...

Είμ' ένας ζητάνος κι' εσύ μια βασίλισσα. Και δεν δέχομαι ν' άναπαροφθής στον έρωτά μου. Τί να κάω όμως; Η δυνατή μου άγάπη με τυφλώνει και με άναστατώνει...

«Ω, μη μου ρίχνεις τις σαίτες τών βλεμμάτων σου. Διατερονούνε τά σπλάγμα μου και γίνουμε το αίμα μου. «Ω, μη μου δείχνεις τις πλεξίδες τών μαλλιών σου, που μου παίρνουν το μυαλό...»

Η ζωή με κρατάει δαμένο με τις άνωσίδες του έρωτα κοντά στις νέες καυλώνες. Κάθε κόρη άμορφη της Εύας με σέρνει αιχμάλωτο με το χαμόγελό της...

«Ω, Φουζουλή, μην άφινεις το δρόμο της άγάτης πούνα γεμάτος θλίψεις κι' άγάθια. Η άγάτη είνε ή άρετή μου και μ' αυτή φτερονόζω πάντα στη σφαίρα της άρμονίας...»

III

«Ω, άγαπημένη μου, αν για χάρι σου πάσω έχθρα με όλον τόν κόσμο, δεν θα σπενχωρηθώ. Άρζει να μου μείνης εσύ μόνη πιστή κι' άληθινή φιλενάδα μου...»

Μα και σ' με προδίνεις, άκαρδη κόρη... Και σ' ζητάς να μου σπαράξης την καρδιά... Έλεος... Έλεος, άγαπημένη!...

Η σκληρή άγαπημένη μου σήκωσε ψηλά το μαχαίρι του βλεμμάτος της. Πρόσεχε, καρδιά! Άπόφασι θανάτου ήρθε για σένα. Βαρειά βασανιστήρια για μένα...

«Ω, Φουζουλή, φτοχέ έρωτευμένη!... Τί ζητάς στους δρομούς της άγάτης; Άνοιξε ό ίδιος το κούβου σου κι' έμπα μέσα σ' αυτό να βρης γαλήνη κι' άνάπαυση...»

ού μεγάλο σαν πολιτικό, σαν άνθρωπο τόν θεωρώ κάπως κατώτερο.

Θά μου πητε, και πολύ δίκαια: «Ήταν άνάγκη να διασθανθή όλα αυτά; Δεν άρζει πως σπή γράμμα σου έλεγες πως δεν είσα Βενζελικός; Πολύ καλά. Μα δεν είταμε πως το γράμμα ήταν πολιτικώτατο και γι' αυτό ακριβώς αυτός, σαν πολιτικός που είνε και με το παραπάνω, έπρεπε να το έκταμηση. Μα τώρα σαν να σάς άκούω να μου ψηθίζετε: «Μά, κοντέ, θα το έκταμώσσε, αν καταλάβαινε πως γράφατε με σκοπιμώτητα έτσι. Μα διασθανόταν πολύ

πολύ καλά πως τού έλειπε ή πολιτική σκοπιμώτητα και έγινε μόνο με άγνώτηα και ελλομίνεια. Δηλαδή μ' άλλους λόγους ότι έγραψες, το πείστες κάδλας». Λέτε λοιπόν μόνο γι' αυτό να μ' μου μίλησε; Τόν έχετε λοιπόν για τόσο... Άποφεύγω να δώσω τόν χωρητηρισμό, γιατί πως τ' όθελате, δεν τ' πιστεύω όσα μου λέτε, δεν τ' πιστεύω, ούτε θα τ' πιστέψω ποτέ!

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τό ΚΒ' μέρος.

